

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060205

DOM
2024-10-04
Stockholm

Mål nr
P 13320-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-10-09 i mål nr P 1931-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. A.V.,

2. G.V.,

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun

SAKEN

Byggsanktionsavgift för nybyggnad av fritidsbostadshus på fastigheten X i Kalix kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen den byggsanktionsavgift som A.V. respektive G.V. ska betala till vardera 20 759 kr, totalt 41 518 kr.

Dok.Id 2084868

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A.V. och G.V. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska besluta att byggsanktionsavgift inte ska tas ut. I andra hand har de yrkat att byggsanktionsavgiften ska sättas ned till en fjärdedel. I tredje hand har de yrkat att byggsanktionsavgiften ska sättas ned till hälften.

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

A.V. och G.V. har utvecklat sin talan i huvudsak på samma sätt som vid mark- och miljödomstolen.

Nämnden har i huvudsak anfört samma omständigheter som framgår av dess beslut i ärendet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen instämmer inledningsvis med underinstanserna att de åtgärder som utförts på fastigheten X är att anse som nybyggnad av ett fritidshus. Att A.V:s. och G.V:s. avsikt varit att bygga till huset genom att höja taket samt att nybyggnaden är en följd av en olyckshändelse under byggnationen påverkar inte hur åtgärden ska bedömas enligt 9 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Nämnden har tidigare beslutat om byggsanktionsavgift för den aktuella överträdelsen. Beslutet upphävdes av länsstyrelsen och målet återförvisades till nämnden eftersom A.V. och G.V. inte hade fått tillfälle att yttra sig i ärendet inför beslutet, vilket krävs enligt 11 kap. 58 § PBL. Vid sådant förhållande utgör det tidigare beslutet om byggsanktionsavgift inte något hinder för nämnden att fatta ett nytt beslut om sanktionsavgift. Mark- och miljööverdomstolen bedömer vidare att det slutbesked som lämnats i detta fall inte heller utgör hinder mot att ta ut en byggsanktionsavgift.

En byggsanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet. Avgiften behöver dock inte tas ut om det är oskäligt, bl.a. med hänsyn till att överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige inte har kunnat eller bort förutse eller kunnat påverka, eller vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa. (Se 11 kap. 53 § PBL.)

A.V. och G.V. har anfört att de, i samband med att ansökan om bygglov lämnades in, muntligen redogjorde för bygglovshandläggaren om vilka åtgärder som man avsåg att genomföra och frågade denna om hur de skulle fylla i ansökan. Ansökan avser ”ändring av fasad” och det därefter beviljade bygglovet har rubricerats som ”fasadändring takutformning”. Mark- och miljööverdomstolen noterar att det inte krävs bygglov för fasadändring utanför detaljplanelagt område och att det i ett fall som detta inte är möjligt att ge slutbesked samtidigt som bygglov beviljas och startbesked meddelas. Enligt domstolens bedömning har det ursprungliga bygglovet avsett en lovpliktig tillbyggnad i form av höjning av väggliv och ändrad takutformning enligt vad som framgår av ritningarna.

A.V. och G.V. har uppgett att A.V. i samband med att byggnadsarbetet påbörjades rådgjorde med handläggaren om det skulle vara tillåtet att tillfälligt flytta byggnaden för att komma åt stenar placerade under den och därmed lättare kunna åstadkomma en stabil grund för byggnaden. Handläggaren meddelade henne att den beskrivna åtgärden är tillåten eftersom byggnaden endast skulle flyttas under en kort period. Enligt A.V. och G.V. var det i samband med den därefter genomförda flytten av byggnaden som en del av denna rasade. Mark- och miljööverdomstolen anser att det i utredningen inte har framkommit något som ger anledning att ifrågasätta dessa uppgifter.

Överträdelsen som nämnden tagit ut byggsanktionsavgift för består i att A.V. och G.V. sedan delar av fasaderna raserats påbörjat *nybyggnad* av fritidshus innan nämnden meddelat startbesked för åtgärden. A.V. och G.V. har varken efterfrågat eller fått besked från nämnden om att byggnationen efter de ändrade förhållandena kunde utföras utan ytterligare beslut från

nämnden. Mot denna bakgrund anser Mark- och miljööverdomstolen, i likhet med underinstanserna, att det inte har framkommit någon sådan omständighet som medför att byggsanktionsavgift inte ska tas ut enligt 11 kap. 53 § PBL. Den omständigheten att startbesked för åtgärden har meddelats i efterhand, före det att beslutet om att ta ut byggsanktionsavgift meddelades, innebär inte heller att överträdelsen har rättats på ett sådant sätt att byggsanktionsavgift inte ska tas ut (se 11 kap. 54 § PBL).

En byggsanktionsavgift får dock i ett enskilt fall sättas ned till hälften eller till en fjärdedel, om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som har begåtts (se 11 kap. 53 a § PBL). Vid prövningen ska särskilt beaktas om överträdelsen inte skett uppsåtligen eller av oaktsamhet eller om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art. Av förarbetena framgår bl.a. att en överträdelse som inte skett uppsåtligen eller av oaktsamhet kan innebära att den i ett enskilt fall bedöms vara mindre allvarlig. Ett exempel på en sådan situation är när överträdelsen har sin grund i en felbedömning huruvida en åtgärd kräver lov eller anmälan. Det ska också särskilt beaktas om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art. Så kan vara fallet när överträdelsen har ett samband med att byggnadsnämnden inte har handlagt ett ärende inom rimlig tid. Ett annat exempel är när det är fråga om en överträdelse som har formell karaktär. (Se prop. 2012/13:104 s. 16.)

Mot bakgrund av det besked som A.V. och G.V. fått av nämnden angående möjligheten att tillfälligt flytta byggnaden och då det uppförda fritidshusets utformning överensstämmer med vad som avsetts i det ursprungliga bygglovet, bedömer Mark- och miljööverdomstolen vid en sammantagen bedömning att avgiften inte står i rimlig proportion till överträdelsen. Byggsanktionsavgiften ska därför sättas ned till hälften.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Mikael Hagelroth, referent, och Åsa Hanna samt tekniska rådet Johan Hjalmarsson.

Föredragande har varit Nina Hedvall Nordebo.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-10-09
meddelad i
Umeå

Mål nr P 1931-23

PARTER

Klagande

1. A.V.

2. G.V.

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Norrbottens län den 13 juni 2023 i ärende nr 403-7102-2023, se bilaga 1

SAKEN

Byggsanktionsavgift

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 455856

Postadress
Box 138
901 04 Umeå

Besöksadress
Nygatan 45

Telefon
090-17 21 00

E-post: mmd.umea@dom.se
www.domstol.se, Info om vår
personuppgiftsbehandling:
www.umeatingsratt.domstol.se eller kontakta
oss

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalix kommun (nämnden) beslutade den 28 mars 2023 att påföra A.V. och G.V. en byggsanktionsavgift om 41 518 kr vardera, för att ha uppfört en nybyggnation på fastigheten X utan bygglov och startbesked.

A.V. och G.V. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet den 13 juni 2023.

A.V. och G.V. har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

A.V. och G.V. har, som det får förstås, yrkat att mark- och miljödomstolen i första hand ska upphäva nämndens meddelade byggsanktionsavgift. De har yrkat i andra hand att beloppet ska sättas ned till hälften. De har yrkat i tredje hand att domstolen ska sätta ner byggsanktionsavgiften till en fjärdedel av det beslutade beloppet.

VAD SOM ANFÖRTS I DOMSTOLEN

A.V. och G.V. har anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen har fastställt nämndens beslut om byggsanktionsavgift trots att nämnden inte tillämpat likabehandlingsprincipen.

I tidigare beslut kan de se ett samband med att någon i nämnden känner eller är släkt med de privatpersoner eller företagare som har fått sina avgifter nedsatta. Samtidigt har de (klagandena) inte fått avgiften nedsatt trots att det förelegat omständigheter som de inte kunnat påverka och som motiverar en nedsättning enligt 11 kap. 53 § 2 stycket plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Allt började med att de upptäckte att två väggar behövde flyttas p.g.a. markarbeten. När väggarna flyttades, rasade väggarna av en olyckshändelse, vilket ledde till att väggarna var tvungna att ersättas. Detta ärende är sedan prövat i flera rättsinstanser och de har aldrig avsiktligt byggt olovligt då de hela tiden haft kontakt med myndigheterna.

De har inte kunnat förutse att väggarna skulle gå sönder genom en olyckshändelse. De har inte heller fått tydliga svar av bygglovshandläggare om vilka blanketter som skulle fyllas i och skickas in trots att de rådfrågat bygglovshandläggaren innan nämndens beslut från den 18 juni 2019. Enligt länsstyrelsens och mark- och miljödomstolens beslut i tidigare överklagande så har föreläggande om att ansöka om strandskyddsdispens samt bygglov för komplementbyggnad upphävts.

De har inte haft uppsåt att bygga en olovlig nybyggnation. Huvudbyggnaden står på exakt samma plats. Den färdiga byggnaden ser ut som det ursprungliga bygglovet ritningar med DRN 2016/0413-BLF samt det nya bygglovet med diarienumr 2022-261-BLF.

Samhällsbyggnadsnämnden har dessutom angett att inga hinder finns för att nybyggnation kan ges, och i det nya bygglovet (DRN 2016/0413-BLF) har dessutom startbesked samt slutbesked lämnats i samma mening. I förslaget till beslut har handläggaren skrivit att rivning annars är en åtgärd. De två sidorna som skulle göras nya, enligt första bygglovet, var dessutom redan uppsatta innan olyckan hände.

De har gjort allt de kunnat i detta ärende. De har sökt bygglov, fått start- och slutbesked, kommunicerat med bygglovshandläggare angående flytt av väggarna p.g.a. markarbete och en olyckshändelse var orsaken till nybyggnation. De har tagit kontakt med annan kommun, då de inte fått svar från deras egen kommun, byggt enligt ritningar som lämnats in och har gjort en rättelse enligt nytt bygglov innan beslut om sanktionsavgift.

Till stöd för sitt överklagande har A.V. och G.V. lämnat in en redogörelse av bakomliggande händelseförlopp med tillhörande dokumentation av kommunikation med tjänstemän inom samhällsbyggnadsnämnden och beslut från nämnden.

DOMSKÄL

Den fråga som mark- och miljödomstolen har att pröva är om det var rätt av länsstyrelsen att avslå A.V:s. och G.V:s. överklagande av nämndens beslut om byggsanktionsavgift eller om det finns anledning att upphäva beslutet eller sätta ned byggsanktionsavgiften.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har tagit del av det material som legat till grund för nämndens och länsstyrelsens beslut och vad A.V. och G.V. har anfört vid domstolen. Mark- och miljödomstolen delar den bedömning som nämnden och länsstyrelsen har gjort på de skäl som där har anförts. Vad A.V. och G.V. har anfört om tidigare kontakter med kommunen och annan kommun, bygglov för annan åtgärd än den nu aktuella, ett i efterhand beviljat bygglov och de omständigheter som ska ha föranlett nybyggnationen leder inte till någon annan bedömning. Inte heller vad som anförts om nämndens bedömningar i tidigare beslut ger anledning att ifrågasätta riktigheten i nu aktuellt beslut om byggsanktionsavgift. A.V:s. och G.V:s. överklagande ska därför avslås och nämndens avgörande står därmed fast.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 30 oktober 2023.

Sara Rosvall

Britt-Inger Rönnbäck

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Sara Rosvall och tekniska rådet Britt-Inger Rönnbäck deltagit.